

Ramazan Bayramı^{1*}

1. Konunun Planı

- a. Bayramın Mana ve Önemi
- b. Ramazan Bayramını nasıl yaşamalıyız ve neler yapmalıyız
- c. Ömrü Ramazan olanın ahireti bayram olur Ramazan Ayındaki kazanımların korunması
- d. Bayram Namazının tarifi ve Dua

2. Konunun Açılımı ve İşlenişi

Bayramın mana ve öneminden bahsedilir İslam da bayramlar ne zaman Allah tarafından bizlere lütfedilmiştir. Bayramları da neler yapmalı ve nasıl geçirmeliyiz. Bayramlarda bizlerden beklenen nedir. Ramazan Bayramı özelinde bizlere bu bayramın Ramazan ayını oruçla ibadetle zikir ve tesbihle istiğfar ile zekat ve sadaka-ı fitır gibi hayır ve hasenat yaparak geçirdiğimiz bu güzel kazanımları koruyup ve ömür boyu sürdürmemiz gerektiğini ,Bayramlarda İslam'ın emrettiği şekilde kardeşlik hukukuna riayet ederek akraba komşu ve diğer insanlara karşı nasıl bir tutum ve davranış içerisinde geçirmemiz gerektiği ziyaretleşmenin önemine vurgu yapıp kıldığımız bayram namazını tarif edip kısa bir dua ile bitiriz.

3. Konunun Özet Sunumu

a. Bayramın Mana ve Önemi

Ramazan Bayramı Arapça'da "eid ul-fitr" anlamına gelir. Tam Türkçesi "iftar bayramı" demektir. Ramazan Bayramı, Ramazan ayı boyunca tutulması farz kılınan orucun da sonunu ifade eder. Ramazan Bayramı'nın ilk günü aynı zamanda Şevval ayının birinci günüdür ve bugün de oruç tutulmaz. Ramazan Bayramına, o gün fitır sadakası verilmesinden dolayı "Fitır bayramı" adı da verilmektedir. Bayramlar; sevinç, neşe ve coşkunun topluca hissedildiği, paylaşıldığı ve yaşandığı müstesna günlerdir. Modern dünyanın olabildiğince insanları bireyselleştirip kalabalık içinde yalnızlaştırmasına karşı panzehirdir. Akrabalık bağlarının kolayca kopartılıp atılmasının önüne geçen koca bir settir. Bayramlarımız, bencilleşen, dünyevi menfaatten başka bir şey düşünmeyen insanlara; kardeşliği, paylaşmayı, sıcaklığı ve sevgiyi getiren bir şefkat elidir. Bayramlarımız, küsleri, dargınları barıştırır, öfke ve kinleri yatıştırır. Kucaklaşma ve ziyaretleşme hazzının ev ev, sokak sokak, dalga dalga yayıldığı bir coşku selidir. Bayramlarımız, akrabalıkları, komşulukları, arkadaşlıkları pekiştirir. Yoksul ve fakirleri sevindirir. Yetimlerin elinden tutar, huzurevlerinde yalnızlığa terk edilenlerin bir ümitle beklediği mutluluktur, yüzümüze sevinç katar. Evimize, sokağımıza, mahallemize, köyümüze, şehrimize, ülkemize neşe katar. Ve hayatımıza coşku katar bizim bayramlarımız.

Mevlâ bizi afv ede
Gör ne güzel 'ıyd ola
Cürm ü hatalar gide
Bayram o bayram ola

¹ Bu vaaz projesi, Çat Müftülüğü Uzman Vaizi Davut Şimşek tarafından hazırlanmıştır.

* Redaksiyon: Erzurum Müftülüğü İl İrşad Kurulu

Ne mutlu bizlere! Bir ay boyunca oruçlarımızı tuttuk, namazlarımızı kıldık, zekat ve fitrelerimizi verdik. Ve şimdi de bunların ecirini alacak olmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Ramazan ayında; oruç ve fitrelerle, bedenimizin sadakasını verdik. Kılınan teravih namazları ile dini eğitimden geçtik. İbadetlerle ve Kuran tilaveti ile kalbimizi nurlandırdık, Vaaz ve nasihatlerle zihinlerimizi aydınlattık. Eğer bunları yapabildiysek, coşkulu bir bayramı da hak etmişiz demektir. Hepimizin bayramı kutlu olsun.

b. Ramazan Bayramını nasıl yaşamalıyız ve neler yapmalıyız

- Erken kalkmak.
- Gusül abdesti almak ve Güzel koku sürünmek.
- Yeni ve temiz elbise giyinmek.
- Namazdan önce tatlı yemek. (Tek sayıda hurma yemek sünnettir)
- Câmiye erken gitmek.
- Giderken tekbir söylemek.
- Camiye gidip gelirken farklı yol kullanmak.
- Müminlere selâm vermek ve onlarla bayramlaşmak Güler yüzlü olmak.
- Fakirlere sadaka vermek.
- Dargınları barıştırmak.
- Akrabalar ve Din kardeşlerimizi ziyaret ederek onlarla hediyeleşmek.
- Kabirleri ziyaret etmek.
- Misafirlere ikram etmek.
- Çok dua ve tevbe etmek.

Her milletin bayramı vardır. Bize de Rabbimiz Kurban ve Ramazan bayramlarını lütfetmiştir.

عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) الْمَدِينَةَ وَلَهُمْ يَوْمَانِ يَلْعَبُونَ فِيهِمَا فَقَالَ: "مَا هَذَانِ الْيَوْمَانِ؟" قَالُوا: كُنَّا نَلْعَبُ فِيهِمَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَبَدَلَكُمْ بِهِمَا خَيْرًا مِنْهُمَا يَوْمَ الْأَضْحَى وَيَوْمَ الْفِطْرِ."

Enes (b. Mâlik) anlatıyor: "Hz. Peygamber (sav) Medine'ye geldiğinde halkın eğlence ile geçirdiği iki gün vardı. Hz. Peygamber: "Bu iki gün(ün özelliği) nedir?" diye sordu. "Câhiliye döneminde o günlerde eğlenirdik." dediler. Bunun üzerine Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Şüphesiz Allah sizin için o günleri onlardan daha hayırlı olan Kurban ve Fıtır (Ramazan) bayramlarıyla değiştirdi." " (Ebû Dâvûd, Salât, 239)

Peygamberimizin ifade ettiği üzere Allah'ın biz Ümmet-i Muhammed'e Lütfü olan Bayramlarımız, aramızda bulunan kardeşliği, sevgiyi ve saygıyı, muhabbetin taze tutulmamasına ve hiç bitmemesine vesile olmalıdır. Çünkü bu güzel günlerde aramızda kaynaşma daha hızlı olduğu gibi, dostluklarımız ve ahbaplıklarımız daha ileriye gitmektedir.

Müminler kardeştir. Kardeşliğimizin gerekleri olan ödev ve görevlerimizi yapmalıyız.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٠﴾

“Müminler ancak kardeşirler, öyleyse iki kardeşinizin arasını düzeltin, Allah’a itaatsizlikten sakının ki rahmetine mazhar olasınız.” (Hucurât Suresi - 10)

İnananlar birbirlerine düşman olamazlar, onlar ancak kardeşirler. O halde, müminler arasında çıkabilecek anlaşmazlıklara seyirci kalmayıp, din kardeşlerimizin arasını düzeltip; Allah’tan gelen ilkeleri çiğnememe konusunda son derece titiz ve dikkatli davranmalıyız; müminlerin birlik ve beraberliğini bozup İslâm toplumunu zayıflatacak her çeşit olumsuz davranıştan sakınmalıyız ki Allah’ın şefkat ve merhamete lâyık olabilelim. İşte bayramlar bunun için vardır. Bayramlarımızı vesile kılıp varsa aramızda dargınlık veya herhangi bir problem bunları gidermeliyiz.

Ayette ifade edildiği gibi

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا ۗ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ ۗ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠٣﴾

“Hep birlikte Allah’ın ipine sımsıkı yapışın; bölünüp parçalanmayın. Allah’ın size olan nimetini hatırlayın. Hani siz birbirinize düşman idiniz de Allah gönüllerinizi birleştirdi ve O’nun nimeti sayesinde kardeş oldunuz. Siz bir ateş çukurunun tam kenarında iken oradan da sizi Allah kurtarmıştı. İşte Allah size âyetlerini böyle açıklıyor ki doğru yolu bulasınız.” (Âl-i İmrân Suresi - 103)

Kardeşlerin birbirini sevmesi imanın bir gereğidir. Bayramlar birbirimizi sevip bir uzvun azaları gibi olduğumuzu hatırlatan müstesna günlerdir.

Enes bin Malik radiyallahuanh’dan rivayet edildiğine göre, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Sizden biriniz kendisi için sevip arzu ettiği dünya ve ahiret nimetlerini din kardeşi için de sevip arzu etmedikçe, gerçek anlamda iman etmiş olmaz.” (Buhârî, İman 6; Müslim, İman 71)

Gerçek anlamda iman edebilmemiz için kardeşlerimizi bileceğiz tanıyacağız. Rengine, ırkına, kavmine bakmayacağız. Allah’ın boyasına bakacağız. İmanına bakacağız. İman etmişse artık kardeşimizdir bizim. Kardeş olduktan sonra onlara hiçbir kötülük düşünmeyeceğimiz gibi kendimiz için sevip istediğimiz şeyleri onlar için de sevip isteyeceğiz. Kardeşimizin iyiliğini istemezsek bu nasıl kardeşlik olacak. Hiçbir ideoloji, hiçbir renk, hiçbir fikir, hiçbir siyasi görüş, İslam kardeşliğinin önüne geçemez. Din bağıını koparıp atamaz.

Bayramlar dayanışma ruhunu, iyiliği, paylaşmayı artırmalıyız.

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ ۗ شَيْئًا وَّيَا أُولِي الدِّينِ احْسَانًا وَّبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ ۗ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا ﴿٣٦﴾

“Allah’a kulluk edin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anne babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yakın arkadaşına, yolcuya, ellerinizin altında bulunanlara iyi davranın. Allah kendini beğenen ve böbürlenip duran kimseyi asla sevmez.” (Nisâ Suresi - 36)

Bayramlar iyiliğin, cömertliğin, ikramın, misafirperverliğin, paylaşmanın, tebessümün af ve merhametin, arttığı kardeşlik günleridir. Diğer zamanlarda olduğu gibi özellikle bayramlarda bu ayetin gereği en güzel şekilde yerine getirmeliyiz. Bayramlar, akrabalık bağlarını, muhabbeti, komşuluğu kuvvetlendirmelidir.

Bayramda ailecek, akrabalar birbirlerini ziyaret etmeli, sıla-i rahim görevlerini hiç olmazsa bayram vesilesiyle yerine getirmelidir. Modern hayat akrabalık bağlarını koparma noktasına getirmiştir. Hatta bazı kimseler anne babalarının, akrabalarının ziyaretine gidecekleri yerde tatil yerlerine otellere gidiyorlar. Bayramda dahi akrabalarını ziyaret edip bayramlaşmıyorlar. Akrabalık bağlarını kopardıklarını ve neyi kaybettiklerini bilmiyorlar... Günah işlediklerini bilmeliler oysa.

الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ
أُولَئِكَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ

“Allah'a verdikleri sözü, pekiştirilmesinden sonra bozanlar, Allah'ın korunmasını emrettiği şeyleri (akrabalık bağlarını) koparanlar ve yeryüzünde fesat çıkaranlar var ya; işte lânet onlara, yurdun kötüsü (cehennem) de onlardır.” (Ra'd; 25)

Aynı apartmanda oturduğu halde farklı dünyaların insanlarıymış gibi uzak düşen komşular hiç olmazsa bayram vesilesiyle tanışmalıdırlar. Bayram da komşuluk görevi yapılmazsa ne zaman yapılacak? Bu bayram komşuların bayramı olsun. Unutulan komşulukların tekrar hatırlanması olsun. Aksi takdirde komşumuz aç yatar da haberimiz dahi olmaz.

Bayramlar, hayatımıza yenilik, dinçlik ve neşe katmalıdır. Her zaman olduğu gibi bayramlarda da haram ve helal sınırlarını gözeterek meşru çerçevede eğlenilmelidir. Alışveriş ve yiyeceklerde israfa kaçılmamalıdır.

Büyüklerin ellerinden öpülmeli, küçükler sevindirilmeli, komşu, eş, dost hep birlikte, sevinçle bayramlaşmalıdırlar. Yaşlılar, hastalar, fakirler sevindirilmelidir. Özellikle kimi kimsesi olmayanları, yetim ve öksüzleri unutmamalı, bayram sevincimize onlar da ortak edilmelidir.

Çocuklara yeni elbise ve eşyalar alarak bayram sevinçleri artırılmalıdır. İmkânı olanlar hediyeleşmelidirler. Ancak hediyesiz gidilmez diyerek bayram ziyaretleri ihmal edilmemelidir. Çünkü hediye şart değildir. Önemli olan ziyaret edip bayramlaşmaktır. Gönül almaktır gönül yapmaktır.

Bayramlarda, aramızdaki düşmanlık, dargınlık ve küskünlüğe son vermeliyiz Müslümanlar arasında çeşitli sebeplerden dolayı birbirlerine karşı dargınlık besleyen ve birbirlerine küsenler olmuş olabilir. Bu kimseler gurur meselesi yapmadan bu bayram vesilesiyle küskünlüklerine derhal son vermeliyim. İslam kardeşliğini zedeleyen, sakınılması gereken önemli bir husustur. Nitekim Hadisi şeriflere baktığımızda çok sert uyarılarla küs durmamız yasaklanmıştır. (Ebu Davud, Edep, 55; Ahmed b. Hanbel, 5/421)

c. Ömrü Ramazan olanın ahireti bayram olur Ramazan Ayındaki kazanımların korunması

Ramazan ayının yaklaştığını müjdeleyen üç aylarla başladı heyecanlarımız. Ramazanla, oruçla, sahurlarla, iftarlarla, teravihlerle, Kur'an'la, dualarla, tövbe ve istiğfarlarla, gözyaşlarıyla, tespihlerle, yardımlaşmayla, yoksullarla paylaşmayla devam etti bu heyecanlarımız. Ve yüreklerimiz Ramazan coşkusuyla doldu taşı.

Kur'an Ramazan ayında indirilmeye başlanmış ve bu ayda oruç farz kılınmıştı. Sadece Kur'an'ın indirildiği geceyi değil bütün bir ayı oruçla geçirmemizi emreden Rabbimiz; Kur'an ve oruçla manevi yönümüzü doyurmamızı istemiştir.

Ramazan, Müslümanların bir ay boyunca; yıllık manevi bakım yapımları, arınmaları, takvaya ulaşmaları için verilen bir fırsattır. Böylece Müslümanlar, yeniden dirilecekler. Ramazanda kazandıkları manevi güçle diğer aylara da hazırlık yapmış olacaklar.

Bir ay boyunca kendimizi manevi eğitim kampına aldık. Kirlenen yanlarımızı temizledik. Kaybolan kimliğimizi bulduk. Kırılan, örselenen kalplerimizi onardı. Unuttuklarımızı hatırladık. Kur'an'la yıkılan köprülerimizi yeniden kurduk. Birbirimizle kopan bağlarımızı yeniden birleştirdik.

Maddi yönümüzü aç bırakarak manevi yönümüzü doyurduk. Ve nefsimizi terbiye ettik.

İrademize Allah'ın emir ve yasaklarına boyun eğdirmeyi öğrendik. Müslümanca yaşamayı, kardeşliği, paylaşmayı, kulluğu öğrendik. İftar sofralarında buluştuk. Aynı ezan sesiyle iftarımızı açtık ve aynı kibleye yöneldik. Aynı hizada saf olduk hiç birimizin makam ve mevkisine bakmadan. Hep birlikte secdeye vardık. Ve bayram namazı için şimdi burada buluştuk.

Ramazan Ayındaki kazanımların korunması lazım. Ramazanda kazandığımız oruç, şükür, ibadet, dua, tövbe, zikir ve Kur'an okuma gibi alışkanlıklarımızı, haram ve kötülüklerden uzak durma duyarlılığımızı, ramazandan sonra da devam ettirmeliyiz. Ramazan bir eğitimdi. Asıl ramazandan sonra başlayacak samimiyetimiz. İmanımızın gereği olan salih amelleri kesintisiz devam ettirmeliyiz. İbadetlerimize, bayramla birlikte elveda diyemeyiz. Sadece Ramazan da değil bütün bir ay, bütün bir yıl, bütün bir ömür boyunca kulluk yapmak zorundayız.

d. Bayram Namazının tarifi ve Dua

Bayram namazı ve kılınışı

Bayram namazı, biri Ramazan Bayramında, diğeri Kurban Bayramında olmak üzere yılda iki defa kılınan iki rekâtlı bir namazdır. Bayram namazı Hanefî mezhebinde, Cuma namazının vücut şartlarını taşıyan kimselere vaciptir. Şafii ve Malikilere müekked sünnet, Hanbelilere göre ise farz-ı kifayedir.

Bayram namazına, mükellef olmayan küçük çocuklarımızı da getirmeli ve onlara da bu manevî havayı teneffüs ettirmeliyiz.

Namazın Kılınışı:

1. Rekat

“Niyet ettim Allah rızası için (Ramazan ya da Kurban) Bayramı namazını kılmaya, uydum hazır olan imama” diye niyet ederiz

“Allah’u Ekber” diyerek 1. Tekbiri alır ve namaza başlarız

Sübhanek’e’yi okuruz

2. Tekbiri alır, ellerimiz yanlara salarız.

3. Tekbiri alır, ellerimiz yanlara salarız.

4. Tekbiri alır, ellerimizi bağlarız. İmam, gizlice “Euzu Besmele”, açıktan Fatiha ve bir sure okur. Biz ise bir şey okumaz, imamı dinleriz.

Rüku’ya gideriz

Secde ’ye gideriz. Doğruluruz, tekrar Secde ’ye gideriz

2. Rekat

Ayağa kalkarak Kıyama dururuz

İmam, gizlice “Besmele”, açıktan Fatiha ve bir sure okur. Biz ise bir şey okumaz, imamı dinleriz.

1. Tekbiri alır, ellerimiz yanlara salarız.

2. Tekbiri alır, ellerimiz yanlara salarız.

3. Tekbiri alır, ellerimiz yanlara salarız.

Ellerimizi kaldırmadan

4. Tekbiri alarak Rüku’ya gideriz

Secde ’ye gideriz. Doğruluruz, tekrar Secde ’ye gideriz

Oturarak Ettahiyatu ve Allâhümme salli, Allâhümme Bârik ve Rabbena dualarını okuruz

“Es selâmu aleyküm ve rahmet’ullah” diye sağa ve sola selam vererek namazı tamamlarız.

Dua

Şu bayram sabahında Elimizi açtık huzurunda durduk sana dua edip niyazda bulunuyoruz sen kabul eyle Ya Rabbi

Ey mülkün yegâne sahibi olan Allah'ım! Bizleri sayısız nimetlerle donatan, sıkıntılarımızı gideren, dertlerimizin dermanı olan Yüce Rabbimiz!

Biz aciz kullarınız! Sana sığındık. Kapına geldik. Ellerimizi semaya, dillerimizi duaya gönüllerimizi şefkat ve merhametine açtık. Halimizi Sana arz ediyoruz. Bizleri dergâhında boş çevirme Allah'ım!

Nusret'ini, rahmetini, lütfunu, keremini, inayetini istiyoruz. Lütfeyle Allah'ım!

İlahi Ya Rabbi! Milet olarak deprem gerçeğiyle bir kez daha karşılaştık. Vefat eden binlerce kardeşlerimiz var. Rahmet eyle Allah'ım Senden şifa bekleyen kardeşlerimiz var. Şifa ver Allah'ım

Ahirete irtihal eden kardeşlerimize rahmet eyle Allah'ım! Ailelerine, yakınlarına ve milletimize sabrı cemil ihsan eyle Allah'ım!

Bu çetin günlerde rahmet ve inayetine her zamankinden daha çok muhtacız. Bizler yardım eyle Allah'ım!

Ya Rabbi! Her türlü zorlukla mücadelede bizlere birlik ve beraberlik, sabır ve metanet basiret ve dirayet lütfeyle. Şefkat ve merhametinle acılarımızı dindir Allah'ım!

Ya Rabbi! Ülkemizi, milletimizi, âlem-i İslam', deprem, sel ve yangın gibi her türlü afetten, kaza ve beladan muhafaza eyle Allah'ım!

Ya Rabbi! Gazabından rahmetine, Senden yine Sana sığınıyoruz. Korktuklarımızda emin, umduklarımıza nail eyle. Bir daha bizlere böyle acılar yaşatma Allah'ım!

Çocuklarımızı iyi bir insan, olgun bir Müslüman olarak yetiştirecek imkanlar lütfeyle.

Çocuklarımızı şeytanın şerrinden, şeytan tıynetli insanların şerlerinden muhafaza eyle.

Çocuklarımıza, büyüklerine, milletine, vatanına sadık hayırlı nesiller olarak yetişmeyi nasip eyle.

Vatanımızı, milletimizi ve bütün İslam alemini zalimlerin, düşmanların ve hainlerin şerlerinden muhafaza eyle. Hainlerin haince planlarını kendi başlarına çevir ya Rabbi.

Bize uzun ömürler, helalinden bol kazançlar, tatlı lisanlar, huzurlu kalpler, faydalı bilgiler, iffetli eşler ve hayırlı evlatlar nasip eyle ya Rabbi.

Allah'ım! Bize lütfettiğin ve yaşama imkanı verdiğin Ramazan ayında senin rızanı gözeterek tuttuğumuz oruçları, kıldığımız teravihleri, okuduğumuz Kur'an'ları, verdiğimiz zekat, sadaka ve fitreleri kabul eyle Ya Rabbi.

Bu yıl olduğu gibi gelecek yıllarda da hep beraber nice Ramazanları coşkuyla yaşamayı hepimize nasip eyle ya Rabbi.

Bu bayramları, milletimizin ve İslam aleminin diriliğine, kalkınmasına ve mutluluğuna vesile eyle Âmin! Âmin! Âmin! Ve'l-hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn. El-Fâtiha!

4. Konu İşlenirken Başyurulabilecek Bazı Hadisler

- عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيَّ أَبُو بَكْرٍ وَعِنْدِي جَارِيَتَانِ مِنْ جَوَارِي الْأَنْصَارِ تُغْنِيَانِ بِمَا تَقَاوَلْتُ بِهِ الْأَنْصَارُ يَوْمَ بُعَاثٍ قَالَتْ وَلَيْسَتْا بِمُغْنِيَتَيْنِ. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: أَيْمُرُ مُورِ الشَّيْطَانِ فِي بَيْتِ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) وَذَلِكَ فِي يَوْمِ عِيدٍ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "يَا أَبَا بَكْرٍ إِنَّ لِكُلِّ قَوْمٍ عِيدًا وَهَذَا عِيدُنَا."

Hiz. Âişe anlatıyor: "Yanımda ensarın cariyelerinden iki küçük kız Buâs gününe dair (ensarı öven ve düşmanlarını yeren sözlerden oluşan) şarkılar söylüyorlardı. Bu iki küçük kız şarkıcı da değillerdi. Bu esnada Ebû Bekir yanıma girdi ve "Resûlullah'ın (sav) evinde şeytan işi çalgılar ha!" dedi. Bu olay bayram günü yaşanmıştı. Resûlullah (sav) bunun üzerine, "**Ebû Bekir! Her toplumun bir bayramı vardır, bu da bizim bayramımızdır.**" buyurdu." (Müslim, İdeyn, 16; Buhârî, İdeyn, 3)

***

- عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) الْمَدِينَةَ وَلَهُمْ يَوْمَانِ يَلْعَبُونَ فِيهِمَا فَقَالَ: "مَا هَذَانِ الْيَوْمَانِ؟" قَالُوا: كُنَّا نَلْعَبُ فِيهِمَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَبْدَلَكُمْ بِهِمَا خَيْرًا مِنْهُمَا يَوْمَ الْأَضْحَى وَيَوْمَ الْفِطْرِ."

Enes (b. Mâlik) anlatıyor: "Hz. Peygamber (sav) Medine'ye geldiğinde halkın eğlence ile geçirdiği iki gün vardı. Hz. Peygamber: "Bu iki gün(ün özelliği) nedir?" diye sordu. "Câhiliye döneminde o günlerde eğlenirdik." dediler. Bunun üzerine Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "**Şüphesiz Allah sizin için o günleri onlardan daha hayırlı olan Kurban ve Fıtır (Ramazan) bayramlarıyla değiştirdi.**" " (Ebû Dâvûd, Salât, 239)

***

- عَنْ الْبِرَاءِ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَخْطُبُ فَقَالَ: "إِنَّ أَوَّلَ مَا نَبْدَأُ بِهِ فِي يَوْمِنَا هَذَا أَنْ نُصَلِّيَ، ثُمَّ نَرْجِعَ فَنَنْحَرَ، فَمَنْ فَعَلَ فَقَدْ أَصَابَ سُنَّتَنَا."

Berâ" (b. Âzib) anlatıyor: "Hz. Peygamber'in (sav) hutbe verirken şöyle buyurduğunu işittim: "**Bugün ilk işimiz, (bayram) namazı kılmak, sonra dönüp kurban kesmektir. Böyle yapanlar, sünnetimize uygun davranmış olur.**" "(Buhârî, Îdeyn, 3)

***

• عَنْ أَبِي عُبَيْدٍ مَوْلَى ابْنِ أَزْهَرَ أَنَّهُ قَالَ شَهِدْتُ الْعِيدَ مَعَ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) فَجَاءَ فَصَلَّى ثُمَّ انْصَرَفَ فَخَطَبَ النَّاسَ فَقَالَ: إِنَّ هَذَيْنِ يَوْمَيْنِ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) عَنْ صِيَامِهِمَا يَوْمَ فِطْرِكُمْ مِنْ صِيَامِكُمْ وَالْآخِرُ يَوْمٌ تَأْكُلُونَ فِيهِ مِنْ نُسُكِكُمْ.

İbn Ezher'in azatlı kölesi Ebû Ubeyd anlatıyor: "Ömer b. Hattâb (ra) ile bir bayram geçirdim. Ömer geldi, namazı kıldırdı. Sonra cemaate dönerek bir konuşma yaptı ve şöyle dedi: "Resûlullah (sav) şu iki günde oruç tutmanızı yasakladı: Biri, Ramazan orucunuzu bitirip de bayram ettiğiniz gün, diğeri de kurbanlarınızı kesip etini yediğiniz gündür." (Müslim, Sıyâm, 138; Buhârî, Savm, 66)

***

• عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: "الصَّوْمُ يَوْمَ تَصُومُونَ وَالْفِطْرُ يَوْمَ تُفْطِرُونَ وَالْأَضْحَى يَوْمَ تُضْحُونَ

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: "Ramazan, oruca başladığınız gün; Ramazan Bayramı, orucu bitirdiğiniz gün; Kurban Bayramı da kurban kestiğiniz gündür." (Tirmizî, Savm, 11)

5. Yararlanılabilecek Bazı Kaynaklar

❖ DİA, "Bayram" ile İlişkili Maddeler

E-Kaynak: <https://islamansiklopedisi.org.tr/bayram/iliskili-maddeler>

❖ Hadislerle İslâm, "Bayram: Sevinç ve Coşku Günleri" – DİB, Cilt 7 Sayfa 503

E-Kaynak: <https://hadislerleislam.diyaret.gov.tr/sayfa.php?CILT=7&SAYFA=503>

❖ Diyanet Dijital Yayınlar, "Bayram", Ankara: DİB Yayınları

E-Kaynak: <https://yayin.diyaret.gov.tr/Product/Index?search=bayram>